

[Albertsen]

Hr. Tinning kan åbenbart finde på hvad som helst. Jeg troede, at hr. Tinning var klar over, at der er den store forskel på de grupperinger, vi her i dag taler om, at vi advarede. Vi gik imod. Vi ønskede ikke den vedtagelse dengang. Vi har ikke ændret standpunkt. Vi har det standpunkt, som vi havde den 25. maj i år, at dette problem skal løses sammen med andre tilsvarende problemer inden for samme gruppering. Det er det, vi hele tiden har argumenteret for.

Jeg er helt overbevist om, at med den baggrund og den viden og den evne til at udtrykke sig, som hr. Tinning normalt lægger for dagen, så var det lille skuespil, han opførte nu, kun et skuespil og ikke alvorligt ment.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Jeg skal bekræfte, at jeg refererede andre for at kalde det, der foregår herinde, et cirkus, men jeg skal samtidig sige, at det, det handler om, er, at socialdemokraterne lavede en plan den 1. september, fremlagde den – det kan godt være, at det var skuespil – og sagde: »Nu har vi regnet ud, at man kan lave besparelser sådan og sådan og sådan« – sammenhængen og alt det dér. Et led i de besparelser var altså at få et eller andet parti til at skifte mening i forhold til den mening, man havde haft, da man diskuterede afskaffelse af laveste invalidepension. En del af formålet med planen var at få et af disse partier til at opføre sig på præcis samme måde, som man i dag håner dem for at gøre.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg vil gerne påtale, at et medlem her fra tingets talerstol udtaler sig om, at dette er et cirkus. Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen . . .

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Det er ikke, fordi jeg synes, det er nødvendigt at slutte af med at hjælpe hr. Tinning, men jeg mener altså, at debatten sluttede, uden at den socialdemokratiske ordfører fortalte, om det, man arbejdede med i september, indeholdt, at man skulle afskaffe laveste invalidepension, eller det ikke gjorde det. Vi

har altså stadig væk ret til at tro, at socialdemokraterne er de største skurke i denne sag. (*Albertsen (S)*): Påtaler formanden ikke den udtalelse?).

Fjerde næstformand (Arentoft):

Ønsker hr. Albertsen ordet?

(Kort bemærkning).

Albertsen (S):

Nu ved jeg, at noget af det mest tåbelige, man kan gøre i denne forsamling, er at begynde at diskutere med formanden, så det agter jeg ikke at gøre. Jeg vil kun sige, at et udtryk som det, der blev anvendt af hr. Askjær Jørgensen, vil jeg gerne skænke hr. Askjær Jørgensen, og jeg synes, det havde klædt formanden, om formanden havde påtalt udtrykket.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg skal bemærke, at jeg ikke bemærkede det udtryk, da jeg havde tankerne andetsteds.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Som jeg tidligere har meddelt, skal jeg udsætte afstemningen til mødet i morgen, torsdag den 2. december.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 25:

Forslag til folketingsbeslutning om genoptagelse af sagsbehandlingen af tildelte laveste invalidepensioner i perioden 25. maj–1. oktober 1982.

Af Erik B. Smith (S) m. fl.

(Fremsat 23/11 82).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Palle Simonsen):

Med hensyn til forslag til folketingsbeslutning om genoptagelse af sagsbehandlingen af tildelte laveste invalidepensioner i perioden 25. maj–1. oktober 1982 skal jeg, som jeg

[Socialministeren]

også nævnte under forespørgslen, være den første til at beklage den usikkerhed, der har været omkring sagen om afskaffelse af laveste invalidepension.

Usikkerheden er nok ikke blevet mindre af, at man både i befolkningen og i pressen ikke rigtig har været opmærksom på, at et vedtaget forslag til folketingsbeslutning ikke er det samme som, at en lovændring er trådt i kraft.

Revaliderings- og pensionsnævnene og den sociale ankestyrelse har ikke haft grundlag for at anlægge en ændret praksis. Vi må derfor gå ud fra, at ansøgerne har fået tilkendt det, jeg vil kalde den »rigtige« pension. Det vil sige den gunstigste pension, som de har opfyldt betingelserne for. Det bekræftes i øvrigt også af, at antallet af tilkendelser af den laveste invalidepension i 1982 ligger på linje med tallene for de foregående år.

Men det er da rigtigt, at der i praksis i enkelte tilfælde afsiges alternative kendelser, hvorefter ansøgeren opfylder betingelserne for både laveste invalidepension og f. eks. førtidig enkepension eller folkepension, specielt når pensionen er søgt kort før det fyldte 60. år. Her har pensionisten altså en valgmulighed. Hvor mange sager det drejer sig om, ved vi ikke, men det er formentlig kun en meget beskedent del af de 700 laveste invalidepensioner, der er tilkendt i den periode, vi taler om.

Som jeg også nævnte tidligere på eftermiddagen, kan der være nogle, som har valgt den laveste invalidepension ud fra en forventning om at blive overført til mellemste pension ved årsskiftet. Opfylder de betingelserne for at få førtidig folkepension eller enkepension, har de naturligvis adgang til at ansøge herom, og sager med en tidligere alternativ kendelse vil nok kunne få en meget hurtig behandling i nævnene.

Der er ikke hjemmel i pensionslovene til at pålægge kommunerne at indgive ansøgning til revaliderings- og pensionsnævnene i disse tilfælde, men jeg vil henstille til kommunerne, at man vurderer sagerne fra den nævnte periode og vejleder pensionisterne om muligheden for en fornyet ansøgning.

Jeg vil godt sige til sidst, at det i øvrigt er mit indtryk, at kommunerne i denne forbindelse gør, hvad de kan, for at leve op til den forpligtelse, de har efter bistandsloven til at rådgive og vejlede pensionisterne. Men som

sagt, det er min hensigt at rette en henvendelse til kommunerne om problemet.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Hr. Albertsen står som ordfører for forslagsstillerne.

Agnete Laustsen (KF):

Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til dette forslag. Af de grunde, som ministeren også nævnedes, kan vi gå ind for det. Der kan være sager, hvor en person er blevet galt placeret i systemet. Vi kan derfor anbefale det fra konservativ side.

Henrik Toft (V):

Venstre kan tilslutte sig dette beslutningsforslag, sådan som jeg allerede nævnte det under behandlingen af den forrige sag på dagsordenen.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Hr. Albertsen får ordet, idet jeg nu har fået at vide, at hr. Albertsen er sit partis ordfører, mens hr. Erik B. Smith er ordfører for forslagsstillerne.

Albertsen (S):

Jeg skal kun udtale min glæde over og min tilfredshed med, at de, der indtil nu har været på talerstolen og udtalt sig om denne sag, har givet tilslutning til tankegangen bag vores beslutningsforslag. Det er et problem, som naturligt rejser sig, efter at det blev klart, at beslutningsforslaget fra den 25. maj ikke ville blive gennemført. Der er givetvis mange mennesker, der er kommet i vanskeligheder, og som ikke har fået den behandling og den placering, som de pensionsmæssigt naturligt havde krav på.

Vi har fra socialdemokratiets side ved forskellige initiativer, dels i socialudvalget, dels i finansudvalget forsøgt at få den tankegang, som ligger bag beslutningsforslaget, realiseret ved at appellere til ministeren. Det er jo erkendelsens dag i dag, og jeg er da glad for, at socialministeren på dette område er åben over for det, der står i beslutningsforslaget. Jeg deler opfattelsen – eller jeg forstår, at ministeren deler vores opfattelse, som man nu vil udtrykke det – at det sikkert kun drejer sig om et beskedent antal personer, men også et beskedent antal personer har krav på

[Albertsen]

en rimelig og fair behandling. Derfor synes jeg, det er udmærket at vide, at ministeren er indstillet på at appellere til kommunerne om at genoptage de sager, som altså er behandlet ud fra et andet aspekt end det, der nu bliver tale om.

Når nogle af os har været vældig engageret i dette relativt begrænsede problem, skyldes det nok, at mange af os har fået henvendelser fra behandlere, fra personer og fra forskellige instanser, der har med hele denne problematik at gøre. Vi har været bange for, at en række mennesker ville føle sig virkelig dårligt behandlet, fordi de havde nogle forventninger om en løsning på et andet grundlag end det, der nu blev tilfældet

Jeg skal udtale min glæde over, at vi efter alt at dømme kan forvente, at ministeren snarest tager initiativ til at appellere til kommunerne om at genoptage disse sager.

Vi har skønnet, at der muligvis kunne blive tale om en sumgift på et par millioner kroner. Jeg er såmænd ikke engang sikker på, det bliver så kostbart. Det er muligt, det bliver et noget lavere beløb. Men under alle omstændigheder er der tale om en retfærdighedshandling over for en lille gruppe borgere, og det er fint, hvis vi kan enes herom.

Birthe Hansen (SF):

Jeg skal meget kort sige, at vi selvfølgelig kan tilslutte os forslaget til folketingsbeslutning om at afhjælpe de økonomiske konsekvenser, som det muligvis har haft for nogle personer, hvad enten det er få eller mange.

Tove Niemann (FP):

Fremskridtspartiet var et af de partier, der stemte for beslutningsforslag nr. B 33 i maj. Vi gjorde det med meget stor glæde, og glæden blev ikke mindre, da beslutningsforslaget blev vedtaget. Det var et forslag, der virkelig kunne gavne en af vore dårligst stillede befolkningsgrupper.

Gennem massemedierne blev disse mennesker orienteret om den økonomiske forbedring, de ville få fra den 1. januar 1983. Ja, det konservative folketingsmedlem fru Lis Møller skrev i læserbrevkassen i Familie Journalen den 18. oktober 1982 i et svar til et menneske, der var meget dårligt stillet:

»Men lad mig sige, at jeg er fuld af beundring over, at De har kunnet klare alle de

problemer, de har haft og jo desværre har, så godt, som De åbenbart har kunnet det. Det føles helt urimeligt, at samfundet ikke hjælper Dem, inden De mister modet helt.

Lad mig slutte mit svar med et lyspunkt. Folketinget vedtog, før det tog på sommerferie, at laveste invalidepension skal bortfalde pr. 1. januar 1983 og erstattes af mellemste invalidepension, så det må være en hjælp for Dem til den tid.«

Jeg synes rolig man kan sige, at det er vælgerbedrag, så det batter, når fru Lis Møller og hendes parti, det konservative folkeparti, og de tre andre regeringspartier nu ikke vil indfri de løfter, de gav ved vedtagelsen af B 33.

Nu kan der rådes lidt bod på dette forhold, i hvert fald for den lille gruppe mennesker, der søgte laveste invalidepension i perioden fra den 25. maj til den 1. oktober i forventning om, at de fra den 1. januar 1983 vil opnå mellemste invalidepension.

Fremskridtspartiet støtter beslutningsforslag nr. B 25, og jeg er glad for, at det lader til, at der er et flertal for dette forslag.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Der var en gammel oberst, der, når han modtog rekrutterne, altid sagde: »Det er med glæde . . . « og når så de gik igen, sagde han altid: »Det er med vemod . . . « Jeg er meget glad for at kunne sige, at det er med glæde, jeg ser dette forslag til folketingsbeslutning. Det letter på den dårlige samvittighed, fru Birthe Hansen tildelte mig, og som jeg selvfølgelig har gået og båret tungt på – og det er ikke sagt ironisk, det har jeg virkelig. Det drejede sig netop om de mennesker, som havde fået tildelt laveste invalidepension i den periode.

Vi har spurgt i ankenævnet, om der var nogle, der havde fået tildelt den i lyset af, at en ny regel ville træde i kraft, og man måtte naturligvis derfra svare, at det er der ikke, for vi tildeler ikke pensioner efter noget, som ikke er besluttet, og som ikke er trådt i kraft. Alligevel må der i lyset af den vedtagelse givetvis være kommet nogle ting ind, som har gjort, at man har givet dem en anden pension, end de måske skulle have haft.

Der er vel også et problem med at gøre det ganske klart ude omkring, at det også gælder verserende sager, så man er helt klar på, at ændringen altså ikke træder i kraft

[Yvonne Herløv Andersen]

den 1. marts 1983; der bliver altså ikke den mellemste invalidepension til dem. Det må stå krystalklart derude, at det ikke alene drejer sig om dem, hvis sager er afsluttet.

Men forslaget er en god ting, og det vil jeg takke socialdemokraterne for.

Anna-Lise Frølich (RV):

Fra radikal side er vores vurdering, at det er ikke så forfærdelig mange konkrete tilfælde, der er tale om.

Der nævnes i forslaget de personer, der har søgt laveste invalidepension i perioden 25. maj til 1. oktober, altså en periode på 4 måneder med en sommerferie imellem. Man må betænke, at for det første har ansøgeren normalt ikke den store indflydelse på, hvilken pensionsform der i den sidste ende bliver resultatet. Det er også en meget lang proces, inden man når til den afgørelse. Det er jo sådan, at ekspeditionstiden for pensionssager ligger på 12-14 måneder, ofte 8-9 måneder i kommunerne og 4-5 måneder i amtets revaliderings- og pensionsnævn.

Det kunne godt falde mig ind at sige, at der måske ligger en antydning af mistro over for de sociale forvaltninger i dette forslag, at de ikke udfører deres arbejde seriøst nok, men det tror jeg nu ikke har været hensigten. Der er trods alt mange, der er indblandet, fra sagsbehandlere til lægekonsulenter osv. osv., og jeg kan ikke forestille mig, at disse mennesker pludselig ændrer praksis på baggrund af en folketingsbeslutning.

Der er ikke i den folketingsbeslutning nr. B 33 anført noget om en ændret sagsbehandling vedrørende førtidig folkepension eller enkepension i modsætning til laveste invalidepension. Offentlige instanser som amt og kommune plejer jo at afvente både cirkulærer og retningslinjer som følge af lovgivning, der jo i dette tilfælde ikke bliver effektueret.

Det, der nok er det mest alvorlige, er stadig væk de skabte forventninger hos de mange mennesker, der allerede er på laveste invalidepension. Det mener jeg nok er alvorligere end det, der bliver peget på her. Men er der sket uretfærdigheder, så må de selvfølgelig rettes op i de få tilfælde, der kan være tale om. Vi kan jo under udvalgsarbejdet ved et hurtigt rundspørge til kommunerne få forklaret, hvor mange der i denne periode på disse 4 måneder har fået en indstilling, hvor

de har fået en valgmulighed. Det er jo en af tingene. Jeg har selv prøvet at opspore, om der skulle være nogen, og jeg har fundet frem til et enkelt tilfælde. Det undrede mig såre, at man fra revaliderings- og pensionsnævnet var kommet med en valgmulighed, for det har ikke været almindeligt før. I dette tilfælde var det klart, at man kunne vælge mellem laveste invalidepension eller enkepension, og kommunen indstillede til enkepension, som man har gjort hele tiden på baggrund af sin seriøse forbehandling af sagen.

Jeg synes, det må være helt klart, at man her og nu i løbet af kort tid må have en opfølgning af, om der er nogle sager, hvor der har været forskellige indstillinger, og så få dem samlet op.

Derfor kan vi støtte dette forslag.

Tinning (VS):

Jeg skal sige meget kort, at vi i VS kan støtte det beslutningsforslag, der ligger her. Det er, om jeg så må sige, da det mindste, man kunne gøre oven på det, vi snakkede om for lidt siden.

Derudover skal jeg bare sige, at jeg ved ikke, om vi ligefrem skal forsøge os med et hurtigt rundspørge til kommunerne gennem folketingets socialudvalg. Det kunne hurtigt vise sig, at der var et eller andet, der kom i vejen for at få det gjort hurtigt nok. Jeg mener egentlig heller ikke, det er nødvendigt. Hvis vi vedtager dette beslutningsforslag, bliver kommunerne jo pålagt at gennemgå samtlige de sager, der vedrører tildelingen af laveste invalidepension, og det er sådan set godt nok, synes jeg, fremfor at skulle have de kommuner til at fortælle, hvor mange gange man har siddet og tilbudt valg og sådan noget i den periode. Dels kan de sikkert ikke gøre det ordentligt, dels har vi egentlig ikke brug for det. Vedtager vi dette forslag, får vi dog rettet lidt op på de grovheder, som modtagerne af laveste invalidepension har været ude for.

Inge Krogh (KrF):

Jeg skal kort sige, at kristeligt folkeparti kan gå ind for det foreliggende forslag.

Erik B. Smith (S):

[Erik B. Smith]

Jeg er i den lidt usædvanlige situation som ordfører for forslagsstillerne at kunne takke samtlige ordførere for tilslutning til dette beslutningsforslag.

Jeg vil godt sige, at det havde vi egentlig på forhånd regnet med. Som det blev sagt fra en af ordførerne, er det det mindste, man kunne forvente. Efter debatten om beslutningsforslag nr. B 33 i sidste samling og forespørgselsdebatten her forud for dette er der ingen grund til at trække en række af de elementer frem, som man har været inde på under den foregående debat.

Jeg er sikker på, at socialministeren har noteret sig denne meget massive tilslutning, og jeg har egentlig også tillid til, at socialministeren deler den opfattelse, der kom frem fra hr. Tinning om, at det må anses for temmelig unødvendigt at spørge kommunerne. Hvis vi vedtager dette beslutningsforslag, hvad jeg går ud fra, behøver man i og for sig ikke ulejlige kommunerne mere end en enkelt gang.

Den eneste ordfører, der havde nogle skeptiske bemærkninger til forslaget, var den radikale ordfører, fru Anna-Lise Frølich, der oven i købet fandt, at man ligefrem kunne opfatte dette beslutningsforslag som udtryk for en vis mistillid til socialforvaltningerne. Til det må jeg sige, at det står vi fuldstændig uforstående over for. Vi har naturligvis i socialdemokratiet fulgt debatten fra B 33s vedtagelse. Vi deler den tidligere ordfører for det radikale venstre i B 33-sagen, fru Aase Olesens opfattelse af, at B 33-beslutningen hvilede på et meget, meget spinkelt grundlag. I virkeligheden er det således, at vi syntes ikke, man med god samvittighed kunne sige ude i befolkningen: dette er en god beslutning, og nu skal I bare høre, hvor godt det bliver for laveste invalidepension fra 1. januar 1983. Vi har været vældig nervøse for, at man ville tage det alt for bogstaveligt.

Vi har naturligvis også foretaget vores sonderinger i forvaltningerne, og ligesom fru Anna-Lise Frølich altså ligefrem har fundet et enkelt eksempel på, at denne valgmulighed forelå, har vi fået den tilbagemelding, at myndighederne naturligvis retter sig efter den gældende lovgivning, men at man ikke ville udelukke, at man i situationer, hvor der var tale om valgfrihed, ville vælge laveste invalidepension ud fra en forventning om, at den

ville blive erstattet med mellemste invalidepension. Det er det, vi har villet undgå.

Om det er 2 mill. kr. eller 1 mill. kr. eller 100.000 kr. er for så vidt fuldstændig underordnet. Det er vigtigt at fastslå princippet om, at man kan handle i tillid til lovgivningsmagten. Hvis vi af andre grunde må ændre på vores opfattelse af tingene, må vi sikre, at de mennesker, der har disponeret, holdes skadesløse.

Jeg vil egentlig godt slutte med at sige, at vi har faktisk i socialudvalget stillet et spørgsmål under almindelig del, der omhandler de problemer. Det er endnu ikke blevet besvaret. Det er min absolutte opfattelse, at ministeren meget hellere bør udsende sin henstilling til kommunerne med det samme end at spørge dem, om man har nogle tilfælde, for så får vi en hurtig afklaring af det problem, og det er det, det trænger til.

Jeg vil endnu en gang sige tak for dette tilsagn om en velvillig udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Arentoft):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udenrigsudvalget har afgivet:

Betænkning og indstilling vedrørende beretning angående Nordisk Råds 30. session 1982. (Beslutningsforslag nr. B 29). Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 2. december 1982, kl. 13.00.

[Fjerde næstformand]

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 15.33
